

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.500
Letna naročnina L 3.000
Letna inozemstvo L 4.000
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXII. - Štev. 38 (1118)

Gorica - četrtek, 24. septembra 1970 - Trst

Posamezna številka L 70

OB SMRTI FRANCETA BEVKA Fanatizem ali nespamet

Nekaj spominov

France Bevk je živel in delal v Gorici skoraj ves čas med obema vojnama. Kot pesnik in pisatelj se je oglašal že poprej v raznih listih. Ko ga je sprejel Izidor Cankar med dominsvetovce, mu je dal pečat književnika na neki nadpovprečni višini. Brž ko je prišel v Gorico, je prevzel uredništvo Mladike, ki jo je izdajalo Katoliško tiskovno društvo od aprila 1920 dalje. Bevk je uredil drugi in tretji letnik; iz nje je naredil lep družinski in leposlovni list. Z Mladiko je ostal v zvezi tudi, ko se je z januarjem 1923 preselila v Slovenijo. Pozneje je delal v uredništvih drugih listov. Od leta 1926 dalje pa je živel kot pisatelj. Neposredno po kapitulaciji Italije v septembru 1943 je odšel iz ječe med partizane. Postal je predsednik primorskega narodno-osvobodilnega odbora.

Ob njegovi smrti se mi spomin vrača v tista mračna leta, katera smo preživljali v dušljivem ozračju morečega fašističnega pritiska. Režim si je bil postavil kot najvažnejšo državno nalogo ob meji to, da izbriše Slovence z narodnostnega zemljevida teh ozemelj. Z Bevkom smo se srečavali pogosto. Sestajali smo se v kavarni na Travniku, brali zlasti inozemske časopise, ki so še smeli prihajati, igrali šah ter se razgovarjali o vsem, kar je zbuvalo pozornost v javnem življenju, posebno o literaturi. Stalni člani tiste nevezane družbe so bili poleg Bevka še Janko Kralj, Polde Kemperle, inž. Jože Rustja, Lojze Bratuž in še ta ali oni. Do leta 1929, ko je odšel v Slovenijo, je zahajal v isto kavarno tudi zdravnik dr. Lojz Kraigher, pisatelj starejšega rodu, ki po se ni veliko družil z nami. Stalni člani! Seveda, kadar ni bil kdo zaprt ali na letovanju na kakem pustem sredozemskem otoku ali pod strogim policijskim nadzorstvom, zaradi katerega ni smel v javne lokale. Janko Kralj je preživel vsaj pol leta na Lipari; pozneje se je moral umakniti iz Gorice. Bevk je bil večkrat zaprt, konfiniran in pod policijskim nadzorstvom. Lojze Bratuž je bil zaprt, pod policijskim nadzorstvom in končno so ga škvadrasti zastrupili. Kemperle je bil večkrat obsojen in zaprt. Sredi novembra 1928 je prefektura ustavila Goriško stražo, kateri je bil Polde odgovorni urednik. Popoldne je pri Zlatem jeleni sedel v avto, da bi šel na deželo med znanca, kot je bila njegova vsakotedenska navada. Pri Sv. Luciji je policija avto ustavila in preiskala. Našla je tovor municije in bomb. Kdo jih je naložil? Jasno, da nihče drugi kot slovenski časnikar Polde Kemperle. Tako je romal v zapore v Gorici in Rimu. Medtem pa je bila policija obveščena, da Kemperle nima nič pri stvari. Tista municija je šla proti meji in morda pozneje po drugi poti prišla tudi čez mejo po naročilu Paveličevih ustašev za njihove oddelke na Hrvaškem. Polde Kemperle, ki ni bil prav nič podoben človeku z bombami, je zaradi njih presedel sedem ali osem mesecev v raznih ječah.

V glavnem je bila to družba, ki je ostala na terenu še potem, ko so bili mnogi že obupali in se umaknili čez mejo v mirnejše podnebje. Vsi smo bili prepričani, da je doma kljub vsemu še prilika za

narodno delo, da nekulture razmere ne morejo večno trajati in da se bodo vremena končno zjasnila tudi nam. Upanje nas je držalo pokonci.

Bevkovo leposlovno delo je težko spraviti pod enotno literarno signaturo, to pa ne zato, ker se je razvijal kot vsak pisatelj, ki samostojno gleda na svet in življenje, temveč zato ker je istočasno pisal dela, ki jih literarni kritiki pripisujejo zelo različnim, ako ne celo med sabo si nasprotnim smerem, npr. romane iz visokega srednjega veka in iz pokvarjene sodobne meščanske ali kmečke družbe. Pisal je za mladino, a tudi lepe legende, prepojene z versko mistiko. Omenim naj legendo Poslednja tolažba iz idrijskega rudnika, kjer je nekaj skupino rudarjev sv. Barbaro, naj jim pomaga. In prinesla jim je sveto popotnico. Ko je pripravljala zbirko legend, sem ga opozoril na ta motiv, ki ga je upodobil Langus na veliki sliki za glavnim oltarjem stare cerkve svete Barbare v Idriji, ki je ni več. Iz dveh, treh skopih stavkov je napisal versko močno občuteno legendo, ki se še danes lepo bere.

Napisal je veliko, Bibliografi naštevajo nad stopenjdeset knjig. Zaradi tega bi še ne bil znamenit, kajti mnogopisnost sama na sebi še ni veličina. Toda v množici del jih je nekaj, katera bodo Slovenci brali še čez mnoga leta. Ena takih je Kaplan Martin Cedermač, roman zapuščenosti in trpljenja v Slovenski Benečiji. Ta zgodba je resnična. Državna oblast je prepovedala rabo slovenskega jezika v cerkvi in cerkvena gosposka se tej krivici ni uprla. To je bridko zadelo vse. Roman sem bral v rokopisu. Takoj sem videl, da se je pisatelj v tem delu dvignil visoko nad do sedaj doseženo umetniško raven. Delo z izrazito narodno etiko je ob izidu odmevalo v vseh slovenskih dušah; odmev do danes ni utihnil. Krivico narodnega zatiranja je Bevk s tem delom postavil na dnevni red vse slovenske javnosti.

Se z neko drugo knjigo je sicer nehote zapustil neminljiv dokument fašističnega zatiranja. Goriška matica je v decembru poslala v predhodno cenzuro njegovo povest Mrtvi se vračajo. Oblast jo je mrcvarila enajst mesecev. Dovoljena je bila šele v novembru 1936, a na naslovni strani je natisnjen italijanski naslov I morti ritornano in v oklepaju z manjšimi črkami slovenski naslov. Slovensko knjigo je cenzura hotela ponižati, a je sebi izstavila spričevalo duševne revščine in drobne birokratske zlobe.

V juniju 1940 so Bevka spet zaprli in internirali. Nisva se več videla. Vojna nas je zanesla na nasprotno bregove. ANTON KACIN

Lunik 16 se vrača

Sovjeti so poslali na Luno novo raketo brez posadke, Lunik 16. Ta je srečno dosegla lunino površino, se tam nekaj časa ustavila, avtomatsko opravila razna dela, med drugim je izklopala luknjo v lunino površino in naložila nekaj kamnov. Nato se je vesoljska raketa na ukaz z Zemlje znova dvignila in se podala na pot povratka na Zemljo, z dragocenim tovorom na krovu.

To, čemur prisostvujemo te dni na Bližnjem vzhodu, je eksplozija arabskega fanatizma. V isti državi so si stopili drug proti drugemu z orožjem v roki rojaki, ki govorijo isti jezik, so iste vere, so državljanji iste države, imajo v glavnem enake politične cilje, to je boj zoper izraelsko državo. Kar jih loči, so le različna gledanja, kako voditi ta boj: ali brezgledno, za vsako ceno, do popolnega uničenja ali pa po pameti tako, da se dosežejo cilji, ki so mogoči. Prevladal je fanatizem in začel se je bratomorni boj, kot splošno označujejo sedanje boje v Jordaniji.

Ta boj je velika tragika za Arabce same, ne samo za tiste v Jordaniji, temveč za vse brez izjeme, za »arabsko stvar« kot tako. Obenem je velika tragika za ves svet, ker je znova postavljen na kocko mir. Saj je znano, da stoje za spori v bližnjem Orientu velike sile sveta, posebno sovjetska Rusija, Združene države Amerike in tudi Kitajska. Kako lahko se zgodi, da se zaradi premalo premišljene poteze na eni ali na drugi strani potrese svetovni mir in se začne tretja svetovna vojna. Vse to zaradi skupine fanatikov, ki ne znajo več rabiti pameti.

Fanatizem je zmeraj povsod velika nevarnost, pa naj gre za svetovni mir ali za majhne zdrahe na vasi med sosedi ali za odnose med političnimi strankami in njih skupinami. Fanatizem pa obstaja v tem, da se za manjšo dobrotno stavijo v nevarnost večje dobrine in se te žrtvujejo za ono. Pravimo, da je to nespamet. Fanatizem je ravno nespamet, ker ga vodijo čustva, da ravna proti pameti.

Isto velja za našo politiko. Koliko fanatizma smo že doživeli v naši politični zgodovini! Trdil smo, da gre »za narodov blagor«, pa je šlo samo za nepopustljivo trmo in narodovo škodo. Največ fanati-

zma smo pokazali v zadnji vojni, ko smo se zagrizli drug zoper drugega eni po stalinovsko, drugi po križarsko. Vsi pa »za narodov blagor«. Kako se je ta fanatizem med nami končal, vemo vsi, saj so ob koncu vojne postali žrtev fanatizma deset-tisoči poklanih, v zaporih, v begunstvu.

Počasi je pa le prevladala pamet, a ne še povsod. Stalinovstvo se javlja v raznih dobah, prav tako tudi antikomunistično križarstvo, ki je pripravljeno »izobčiti« vsakega, ki gre na obisk v domovino.

Precej fanatizma je še zmeraj tudi med našimi politiki v zamejstvu. Kolikokrat slišimo in beremo, da kaka skupina stavi svoje interese nad interese skupne organizacije, celo nad interese celotne slovenske skupnosti v Italiji.

Fanatiki niso dobri politiki.

MIKLAVZ BOZIC

Posvetitev slovenske kapele v ameriškem narodnem svetišču v Washingtonu

V sporazumu z vodstvom ameriškega narodnega svetišča Breznadežnega spočetja v Washingtonu odbor Sklada za slovensko kapelo obvešča, da bo spominska slovenska kapela, posvečena Mariji Pomagaj z Brezij, dograjena verjetno še pred koncem letošnjega leta, najkasneje pa na začetku prihodnjega leta. Slovenska posvetitev kapele v spomin na 1200 let krščanske vere in kulture Slovencev se bo vršila v dneih od 13. do 15. avgusta 1971 ob prazniku Marijinega vnebovzetja.

Upamo, da bo to naše zgodnje oznanilo omogočilo, da se bo te svetovne počastitve slovenskega krščanskega izročila — ki bo simbolizirano v spominski slovenski kapele v ameriškem narodnem svetišču v Washingtonu — poleg ameriških Slovencev udeležilo tudi večje število romarjev iz domačih slovenskih dežel in drugih delov sveta.

Podrobnejša obvestila o programu in organizaciji posvetitvenih slovesnosti ter navodila glede prijav in priprav za udeležbo bodo sledila.

Zamenjava vodstva v Jugoslaviji

Pretekli ponedeljek je predsednik Tito presenetil jugoslovansko in tujo javnost z izjavo, ki jo je dal pred voditelji hrvatske zvezne republike, in sicer, da se pripravlja zamenjava v vrhovnem vodstvu jugoslovanske republike. V svoji izjavi je Tito poudaril, da misli pustiti del oblasti v vrhovnem vodstvu države ter jo prepustiti nekemu novemu kolektivnemu organu. Ta organ bodo sestavljali zastopniki zveznih republik, partije ter morda še kakih drugih teles. Dejal je, da hoče na ta način poskrbeti za ohranitev Jugoslavije in preprečiti medsebojni boj za oblast, ko njega

ne bo več. On sam bo še nadalje ohranil nekatere funkcije, zlasti še vodstvo zunanje politike, sicer pa da se bo umaknil v zasebno življenje. Ta izmenjava naj bi se izvršila prihodnje pomlad. Med tem časom naj bi vse mirno uredili za prehod oblasti na novi predsedniški zbor.

Titovi nameni so presenetil vse. Pričajo pa, da se maršal Tito zaveda nevarnosti, ki bi lahko nastala ob njegovi smrti, če ne bo dovolj poskrbljeno za trdno vodstvo v državi. Tej nevarnosti bi se radi izognili z novim načinom kolektivnega vodstva.

Novi nevarni zapleti na Bližnjem vzhodu

Pretekli teden je bil zopet zelo zapleten v življenju narodov na Bližnjem vzhodu. Bratomorna vojna, ki se je začela v Jordaniji, je zapletla bolj ali manj vse arabske države in tudi velesile. Napad kraljeve vojske na palestinske gverilce ni uspel, kot so upali. Njihov odpor je bil močnej-

ši, kot so mislili. Poleg tega so v ponedeljek priskočile na pomoč gverilcem še čete iz Sirije. To je položaj znova še bolj zapletlo, ker poseg sirske vojske pomeni ogrožanje suverenosti jordanske države. Zaradi tega se je kralj Hussein obrnil na štiri velesile, naj pregovorijo Sirce, da umaknejo svojo vojsko. Zdi se, da je tudi Rusija z uvidevnostjo sprejela ta poziv in začela pripravljati sirskega voditelju Atassiju, naj ne hodi po kostanj v ogenj. Kajti more se zgoditi, da bodo zaradi sirskega vmešavanja v Jordaniji posegle v boj še druge države, saj če sme Sirija, smejo tudi drugi. To bi pa pomenilo spopad med velesilami, česar nas Bog varuj. Za sedaj kaže, da velike države nimajo namena poseči v boje v Jordaniji in da bodo na kak drug način skušali rešiti mir. Vprašanje je, ali jim bo to uspelo.

Izboljšana pozicija francoskega »premera«

Pred dnevi so francoski volivci na delnih volitvah v Bordeauxu ne samo izvolili svojega novega poslanca — kar ne bi predstavljalo kake večje važnosti — temveč izkazali močno osebno zaupnico sedanjemu ministrskemu predsedniku, ki je tu kandidiral za poslansko mesto. Pravzaprav smo imeli na teh volitvah dva resna tekmeča in »leaderja« francoske politike sploh. To sta Jacques Chaban-Delmas, predsednik vlade in mestni župan v Bordeauxu, ter Jean-Jacques Servan Schreiber, generalni tajnik francoske radikalne stranke. Slednji je zelo znan kot polemični antagonist golistične politike zadnjih let in je do nedavnega urejeval politični tednik »L'Express«. Sam je bil že poslanec v Nancyju, toda njegov zadnji nastop je bil izrazito polemičnega značaja in je pomenil osebni dvoboj s predsednikom vlade.

Jacques Chaban-Delmas, ki je bil do padca De Gaullea predsednik narodne skupščine, igra v sedanjem političnem življenju v Franciji zelo pomembno vlogo. V zadnjem času je iz neke ankete, ki jo je izvedel »Le Figaro«, razvidno, da je 64 % Francozov z njim zadovoljnih. Sam se gotovo nahaja v nekoliko zapletenem položaju, ki izvira iz ustavne ureditve francoske pete republike, po kateri ima večjo politično odgovornost predsednik republike kot pa predsednik vlade. Zato vidijo nekateri politični opazovalci med Pompidoujem in Chabanom tiho trenje, ki je pa po sili razmer naravna. Podreditev ministrskega predsednika državnemu poglavju je torej jasna, saj pravijo v krogih okoli Elizeja, da je pač predsednik vlade neke vrste »načelnik generalnega štaba«. Po drugi strani pa se prav v krogih elizejske palače govori, da je Chaban-Delmas človek trdnega značaja in močne vztrajnosti ter ga ni podcenjevati. O njem je zapisal Georges Suffert v tedniku »L'Express«, da je mož dialoga, nasprotij ter socialnih ukrepov, vse, kar mu v očeh Francozov daje veliko popularnost. Poleg tega je prav Chaban-Delmas sam morda mnogo bolj občutljiv, tako po značaju kakor po svojem mestu, kot sam predsednik republike, za primerno ublažitev socialnih nasprotij in bojev.

Volitve v Bordeauxu so torej potrdile zaupanje velike večine volivcev (63,55 %) vladni politiki. Glavni tekmeč vladnega predsednika, Servan Schreiber je prejel samo 16,59 % glasov. Ker je prej sam izjavil, da bi v primeru prejema manj kot 30 % glasov odstopil kot generalni tajnik radikalne stranke, je tudi obljubo držal in dal svoje mesto na razpolago vodstvu stranke. Po drugi strani pa tudi Chaban-Delmas kljub zmagoslavju ne bo dobil novega poslanskega mandata, saj po francoski ustavi član vlade ne more obdržati svojega mesta v zbornici. Tako bo na Chabanovo mesto stopil »suplent« Jacques Valade, profesor univerze v Bordeauxu.

Kakšni so odmevi direktnih protagonistov zadnjih volitev? Chaban-Delmas je v glavnem potrdil politično voljo po nadaljevanju gradnje »nove družbe«, ki bo pod Pompidoujevem predsednikovanjem bolj elastično in liberalno nadaljevala golistično politiko. Sam je svojo volilno zmago pripisal tako obsodbi volivcev Servanove politike kot pritegnitvi dela sredinskih ali levih demokratskih volivcev. Po drugi strani pa je Servan Schreiber odkrito priznal svoj neuspeh ter izjavil, da je potrebno razviti reformistično opozicijo, obenem pa, da se Francija reši tihega sodelovanja golizma in komunizma. Sam v glavnem zasleduje izgradnjo močne evropeistične sile, ki bi bila atlantsko in demokratsko usmerjena. V tem Servan nadaljuje kot edini glasnik opozicije delo Pompidoujevega tekmeča, predsednika senata Alaina Pohaerja, ki je zadnji zbral v večjo skupnost francosko opozicijo proti De Gaullovim političnim sanjam.

Psihoanaliza nekega članka Slovenija se je poslovila od Franceta Bevka

Sportni teden v Steverjanu

Sportno združenje »Brda« je letos organiziralo II. športni teden za atlete, ki so bili rojeni ali bivajo v Steverjanu. Igre se bile v duhu Mladinskih športnih iger, ki se prirejajo po vsej Italiji. Prirejanje takih športnih manifestacij pomeni v Steverjanu »orati ledino«, saj je dosedaj vladalo mnenje v vasi, da je šport nekaj nesmiselnega in nepotrebnega. Nasprotno pa so igre dokazale, da se jih mladina rada udeležuje in tekmuje, saj je bila udeležba velika tako s strani tekmujočih kot gledalcev.

Igre so se začele v sredo, 9. septembra s sv. mašo in se zaključile v nedeljo, 20. septembra s štafeto, kateri je sledilo nagrajevanje in primeren kulturni spored. Nagrajevanja se je udeležil tudi števerjanski župan Stanislav Klanjšček. Športni rezultati so bili sledeči:

Namizni tenis

Naraščajniki: 1. Stanko Skorjanc; 2. Marko Skorjanc; 3. Dario Maraž. **Mladinci:** 1. Rinaldo Dornik; 2. Mario Jakin; 3. Edi Hlede. **Zenske:** 1. Eda Miklus; 2. Ida Komjanc; 3. Nada Skorjanc.

Odbojka. Srečali sta se ekipi Dolenji konc: Britof. Zmagal je Dolenji konc s 3:2.

Nogomet: Tekma se je vršila v polju v Formentinijevem parku v Steverjanu v nedeljo ob 11. uri. Prisotnih je bilo mnogo navijačev. Zmagovalec je bil Britof, ki je premagal Dolenji konc s 3:2.

»Tučenje« (balinanje). V ponedeljek je bilo na vrsti »tučenje« v gostilni Dvor. Zmagala je ekipa, v kateri so bili Ivo Skorjanc, Dušan Skorjanc in Edi Hlede.

Kolesarstvo. Tekma je bila na progi Bukovje-Dvor za naraščajnike, in na progi Bukovje-Trg svobode za mladince. Vršila se je v večernih urah in je zato privabila največ gledalcev.

Naraščajniki: 1. Dornik Rinaldo 6'; 2. Cernic Marko 6,45'; 3. Srebernič Aleš 7'. **Starejši:** 1. Hlede Bruno 7'; 2. Bulfoni Nevio 7,40'; 3. Pintar Aleš 8'.

Streljanje

Naraščajniki: 1. Jakin Dario; 2. Becciu Mario; 3. Skorjanc Stanko. **Starejši:** 1. Dornik Silvan; 2. Mastellone Paolo; 3. Rosso Luciano in Maraž Jožko z enakim številom točk. **Dekleta:** 1. Hlede Lilijana; 2. Dornik Mirjam; 3. Klanjšček Majda. **Ekipa:** 1. Pezzuto Alfredo; 2. Zedde Piero; 3. Procacci Domenico.

Lahka atletika

Naraščajniki: Višina: 1. Srebernič Aleš 1,15; 2. Skorjanc Stanko; 3. Skorjanc Marko. — Daljina: 1. Mužič Ivan 3,60; 2. Hlede Franko; 3. Feroletto Jožko. — Kroglja: 1. Cernic Marko 7,10; 2. Maraž Dario; 3. Pintar David. — Tek 60 m: 1. Mužič Ivan; 2. Feroletto Jožko; 3. Srebernič Aleš.

Starejši: Višina: 1. Mačus Aldo 1,55; 2. Bulfoni Nevio; 3. Dornik Rinaldo in Fattore Klavdij z enakim rezultatom. — Skok v daljavo: 1. Komjanc Simon 6,5; 2. Beretta Robert; 3. Mačus Aldo. — Kroglja: 1. Komjanc Simon 13,6; Bulfoni Nevio; 3. Jakin Aldo.

Dekleta: Skok v daljavo: 1. Komjanc Rozana 4,20; 2. Komjanc Ida; 3. Miklus Eda. — Kroglja: 1. Miklus Eda 7,70; 2. Komjanc Rozana; 3. Komjanc Sonia.

Moška štafeta (nočna). Zmagali so fantje ekipe Britof. Druga je prišla na cilj ekipa Dolenji konc.

Nagrajevanju, ki je bilo v nedeljo v veliki dvorani župnijskega doma v Steverjanu, je sledil kulturni spored ansambla »Lojzeta Hledeta in Fantov z Britofa«. Napovedoval in vodil je Marjan Terpin. Zmagovalec sta nagrajevala predstavnik zmovalca »F.B. Sedej«, Mirko Humar in števerjanski župan, katerega prisotnost je razveselila vse tekmovalce, ki so vseh štirinajst dni napenjali sile, da bi dosegli najlepše rezultate. Pokale in kolajne so darovali: CONI (provincionalna sekcija), Turistična ustanova, Goriška provinca, Zveza slovenske katoliške prosvete, društvo »F.B. Sedej« in športno združenje »Brda«.

Izšla je nova knjiga

Pri Mohorjevi družbi v Celovcu je te dni izšla knjiga pisatelja Ludvika Puša z naslovom

KLASJE IZ VIHARJA

Knjiga je razdeljena na tri poglavja in v različnih črticah opisuje razmere na naših tleh do druge svetovne vojne.

Cena knjigi je 1.800 ltr.

Nekaj izvodov je na razpologo na upravi Katoliškega glasa.

na Bazovici, kjer sta govorila italijanski komunistični senator Paolo Sema in slovenski pesnik in ravnatelj Slovenskega gledališča v Trstu Filibert Benedetič, se je udeležilo recij in piši dva tisoč ljudi s Tržaškega, Goriškega, Koroške, Nove Gorice in Istre. Nasprotno se je prejšnji dan na vseslovenski proslavi, ki je bila najavljena brez večje reklame in potrošnje sredstev, zbralo od dvesto do tristo delegatov raznih političnih, kulturnih in športnih društev s Tržaškega in Goriškega.

Odtod jeza in strup, ki preveva pamflet »Mimogrede«, ker za svoje neuspehe mora kdo gotovo polagati račune. Fratelančna politika pa stane in še kako! Po takih porazih pa bi bilo res bolje ukiniti marsikak kvazi-politični urad in tudi sam PD in ustvariti primorsko prilogo v ljubljanskem Delu, kot je že nekdaj padel predlog. Bilo bi manj stroškov, več informativnosti in manj fiktivnih statistik o slovenskih množicah, ki jih ni. Vsaj tam ne, kjer nekateri trdijo, da so. Vse namreč kaže, da je PD že davno — morda že leta '48 — izgubil vodstvo nad slovenskimi komunisti v Italiji in da postaja čedalje bolj orodje v rokah Komunistične partije Italije, čeprav skuša režiser za odrom od časa do časa s kako bolj ali manj nerodno kretanju zasakati krmilo v ravnejšo smer. Dnevnik se je tako znašel v objemu KPI, toda skoraj popolnoma osamljen, ker njegove slovenske množice, ki si jih je prej odtujil, berejo zdaj L'Unità.

slg

Študijski dnevi goriške KA

Na praznik Vseh svetih lanskega leta so stopila v veljavo nova pravila Katoliške akcije v Italiji. V duhu teh novih pravil se je pretekli teden vršil v Lužnici v Kanalski dolini (Bagni di Lusnizza) tridnevni študijski tečaj za odbornike KA iz goriške škofije. Zbrali so se odgovorni člani KA iz raznih goriških župnij, stari in mladi — in teh zadnjih je bila velika večina — in so zbrano poslušali osnovno predavanje »Življenje po veri danes«, ki ga je imel goriški nadškof. Ta je bil tudi vse dni navzoč in je predsedoval zaključnemu delu, ko so bili na dnevnem redu poročila in zaključki treh študijskih odsekov. Ti odseki so se zbrali takoj po škofovem predavanju in so resno, odgovorno in temeljito razpravljali o treh družbenih oblikah, ki jih je omenil g. škof v svojem predavanju: družina, župnija, okolje. Zaključki so bili zanimivi in pomembni in bodo gotovo dali novega zagona KA v goriški škofiji. Sodeč po volji in navdušenju zbranih, ki so odhajali v svoje župnije vedrih obrazov, obstaja več kot upanje, da se bodo uresničili v praktičnem življenju in delovanju.

Pri delu po odsekih in tudi v debati k zaključnim poročilom je padlo vprašanje o navzočnosti slovenske KA. Znano je namreč, da so bila že pred leti objavljena v goriškem škofijskem listu imena slovenskih duhovnikov-asistentov za nekatere stanove oziroma sektorje.

Tudi slovenski verniki imajo pravico so-

delovati pri cerkvenem apostolatu, ker so člani katoliške Cerkve. Cerkve ni samo škofovska ali duhovniška ali redovniška ali italijanska, marveč je vseh vernikov. Za apostolat, za katoliško akcijo, se mora zanimati vsak katoličan, naj bo Italijan ali Slovenec, saj gre za njegovo Cerkve. Cerkve pa ni samo navadna organizacija, marveč je tudi skrivnostno Kristusovo telo in verniki so udje tega telesa. Zato imajo še večjo pravico udeleževati se apostolskega dela v Katoliški akciji.

Verniki so pa tudi dolžni izvrševati cerkveni apostolat. To dolžnost jim nalagajo: a) zakrament sv. krsta, b) zakrament sv. birne, c) zakrament sv. evharistije, pa tudi d) ljubezen do bližnjega, d) hvaležnost do Kristusa in e) skrb za lastno krščansko življenje.

Zadnji vatikanski koncil je o laškem apostolatu, o Katoliški akciji, jasno spregovoril in izdal »Odtok o laškem apostolatu«.

Na Goriškem je KA že obstajala. Listič primorske slovenske duhovščine »Duhovni prepoved« je nedvomna pričča o tem (junjska številka 1944).

Ne bodimo »speča Cerkve«. Cerkve nas kliče k apostolskemu delu v Katoliški akciji. Če že govorimo o »pokoncilskem novem duhu«, uvedimo tega duha tudi v laški apostolat. Skrajni čas je že, da se začne!

Eden izmed navzočih

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Slovenec postal naprošeni svetovalec predsednika ZDA

Ni sicer prvič, da bi predsedniki mnogih držav prosili za nasvet Slovence, vseeno pa se kaj takega ne zgodi vsak dan. Ze pred meseci je našega rojaka dr. Edija Gobca, ki živi s svojo družino v državi Ohio (ZDA), presenetilo osebno pismo predsednika Nixona, v katerem ga je prosil za nasvete z ozirom na svojo upravo. Prav tako je naš rojak že nekajkrat uspel s svojimi predlogi tudi v ameriškem kongresu, saj je ta po njegovih zamislih doslej izdal že tri kongresne resolucije. Bela hiša v Washingtonu pozna tudi njegove znanstvene razprave. Za eno teh je poslala prof. Gobcu posebno priznanje predsednikova žena Mrs. Nixon.

Dr. Edi Gobec je urednik izseljenjskih študij pri Slovenskem raziskovalnem središču v Ameriki, kakor tudi urednik knjig in razprav o slepih, ki jih izdaja The Cleveland Society for the Blind. Poleg tega je bil naš rojak izvoljen tudi v uredniški odbor dveh mednarodnih znanstvenih socioloških časopisov. Dr. Gobec je doslej napisal že sedem knjig in monografij in trenutno pripravlja dve novi knjigi, eno iz področja izseljenstva ter drugo o zločinstvu mladostnikov.

Med Slovenci je dr. Gobec znan po člankih, ki jih po skoraj vsem svetu od časa do časa objavljajo slovenski listi. Ze kot študent je bil med glavnimi organizatorji slovenske izseljenjske dijaške mladine, pozneje pa je ustanovil Slovenian Research Center of America in deloval kot tajnik pri EURAM Books, ki objavlja zlasti dr. Kolednikove prevode slovenske literature v raznih svetovnih jezikih. V Clevelandu je večkrat predaval o vprašanjih, ki se tičejo slovenskega izseljenstva in sicer pri klubu »Krog«, pri društvu »Sava«, pri slovenskih šolah in nekaterih drugih društvih in dvakrat pri Slovenski narodni čitalnici. Letos 24. aprila je predaval o slovenskem doprinosu k svetovni civilizaciji tudi na konferenci slavistov v El Paso (Texas). Dr. Gobec skupaj z omrežjem marljivih sodelavcev že več let zbira podatke o znamenitih in posebno uspešnih Slovenceh v Ameriki in po vsem svetu, ki bodo objavljeni v posebnih angleških in slovenskih knjigah o slovenskem doprinosu k svetovni civilizaciji.

Rojak Gobec živi s svojo ženo Mileno in hčerka Milico in Mojco na 2927 Eddy Rd., Wickliffe, Ohio (ZDA).

Bevku postavi v Novi Gorici spomenik ter da se Goriška knjižnica poimenuje po njem.

V nedeljo ob 11. uri so se začele pogrebne svečanosti. Po nagovorih, ki so jih imeli Milo Vižintin, Filibert Benedetič in Izidor Predan, se je razvil žalni spreved ogromne množice ljudi na solkanško pokopališče, kjer je spregovoril dr. Joža Vilfan in kjer so Bevku izkazali tudi vojaške časti. Pred goriško občinsko hišo in na pokopališču je občuten pel Goriški okteti; od Bevka, ki je toliko svojih del posvetil ravno mladini, sta se tako v Ljubljani kot v Gorici poslovila tudi predstavnik mladine. Od pisatelja so se poslovile po svojih predstavnikih bodisi v Ljubljani bodisi v Novi Gorici vse kulturnoprosvetne, politične in gospodarske organizacije iz zamejstva.

Vidmarjeva mama je umrla

Na Otlici so v ponedeljek, 21. t. m. pokopali Vidmarjevo mamo. Pokojnica je ućakala 93 let in bila do lani še tako zdrava, da je redno hodila k maši v pol ure oddaljeno župno cerkev. Zadnje zimo je pa njeno zdravje začelo pešati, da ni mogla več k maši. Sedaj je odšla k Bogu po zasluženju plačilo, kajti v življenju je v polni meri izpolnila svojo krščansko dolžnost. Z možem, ki je umrl že leta 1931, sta imela 13 otrok, od teh deset še živih. Šest jih živi v Južni Ameriki, štirje pa so doma oziroma v raznih krajih Slovenije. Pri tolikih otrocih je bilo pač njeno življenje še težje, toda nikoli ni izgubila poguma. Poskrbela je, da je svojim otrokom dala, kar je najboljšo: ljubezen do dela in do Boga. S tem dvojnimi preskrbljeni so šli od doma in se v življenju vsi lepo uveljavili. Najljubši ji je pa bil sin Jože, ki je šel k salezijancem in tam postal duhovnik. Poznali smo ga vsi kot Jožeta Vidmarja, ki je bil nazadnje kaplan na Općinah in je tam pred tremi leti umrl kot žrtev prometne nesreče. Tragična smrt sina duhovnika je na staro ženo tako vplivala, da je začela naglo hirati. Ponavljala je: »Kdaj bo prišel vpoklic zame, da pojdem k svojemu Jožetu?« Sedaj je ta vpoklic prišel, pričakovan in pripravljen. Zato je bila njena smrt res odhod v boljše domovino. Pogrebne obrede je opravil domači g. župnik Sivec ob spremstvu desetih duhovnikov s tostran in onstran meje.

Njenim otrokom, posebno Mariji in Ivanka, naše sožalje, pokojnici pa večni pokoj.

Iz Slovenije

100-letnica tabora v Kubeđu

Letos, 6. avgusta je poteklo sto let, odkar je bil v Kubeđu pri Hrastovljah prvi tabor v slovenski Istri. Ker gre za pomemben dogodek v zgodovini istrskih Slovencev pod Avstrijo, saj so na njem zahtevali zedinjeno Slovenijo, narodne pravice ter višjo slovensko šolo v koprskem okraju, je prav in spodbudno, da so ga primerno proslavili. Glavna proslava je bila v nedeljo, 20. septembra in se je udeležil sam predsednik izvršnega sveta Slovenije Stane Kavčič. Slavnostni govor je pa imel kulturni delavec in pesnik Matej Bor. Računajo, da se je ob tej priliki zbralo v Kubeđu več tisoč ljudi iz Istre, Slovenije in zamejstva.

Na proslavi so nastopili tudi združeni zbori iz Pirana, Vrtojbe in Doline. Organizatorjem je treba priznati, da so nedeljsko slovesnost častno in lepo izpeljali. Skoda le, da je zunanje obeležje premalo poudarjalo značaj narodnih taborov pred sto leti. V mislih imamo predvsem kakšen slavolok z napisom ali geslom izpred sto let ter navduševalni govor, ki bi občinstvu približal duh in razpoloženje naših prednikov pred sto leti ob narodnih taborih.

V zvezi s tem naj omenimo, da se je tabora pred sto leti udeležilo okoli štiri tisoč ljudi. Pobudnik in glavni organizator tabora pa je bil duhovnik Franjo Ravnik, profesor na koprski gimnaziji, predsedoval pa mu je znani dr. Karel Lavrič. Na njem so govorili še Fran Blažič, župnik iz Dolenje vasi, Janez Cepak za občino Rožar in Jurij Jan, dekan iz Doline pri Trstu.

SEPTEMBRSKO SLAVJE V DOBERDOBU Bogato glasbeno petje v Stresi

(Ta dopis smo prejeli prepozno za preteklo številko. Zato prosimo prizadete, da nam oprostijo. - Ured.)

V soboto, 12. septembra se je ob prijaznem popoldnevu začelo v Doberdobu septembrsko slavje, ki ga je z navdušenjem in požrtvovalnostjo pripravilo slovensko katoliško društvo »Hrast«. Namen slavja je bila tudi izmenjava in spoznavanje s skupinami iz bližnje Jugoslavije, ki so ob tej priložnosti nudile veliko bogastva bodisi v folklori kakor v pesmi in na odru.

Prvi večer je nastopila dramska skupina »Čaven« iz Sv. Križa na Vipavskem. Nastop bi moral biti na prostem, toda majhna ploha je spravila ljudi v dvorano, kjer so pridni igralci predstavili igro v treh dejanjih »Dobrodošla, miss Agata«. Občinstvo jih je nagradilo z obilnim ploskanjem, dr. Maks Gergolet pa jim je v imenu društva izročil šopek rož. Skupina se je nato zadržala v prijetnem razgovoru z zastopniki društva. Med razgovorom je prišlo do povabila, naj naše društvo nastopi v Sv. Križu s kako igro. Vabilu se bomo odzvali in nastopili z igro »Prisega opolnoči«.

Prijazno sonce je naslednjega dne omogočilo priprave za nedeljski program. Veselo razpoloženje je zavladovalo povsod tako okrog bara kot okrog kioska za loterijo. V tem ozračju je bila najprej tekma v odbojki med ženskima ekipama iz Doberdoba in Torriane. Sledil je koncert zbor »Svoboda« iz Postojne in »Fantov izpod Grmade«. Koncert je bil v dvorani. Petje je bilo ubrano in tehnično precizno. Občinstvo je pazljivo sledilo celotnemu izvajanju. Mimogrede naj omenimo, da je bilo v dvorani dosti več ljudi iz okoliških vasi, tudi Italijanov, kot pa domačinov. Temu je bilo krivo, ker je ob isti uri prosvetno društvo »Jezero« organiziralo svoj koncert, na katerem je nastopil komorni zbor iz Celja. Gostom seveda ni bilo mogoče prikriti, da je v dvorani bilo domačinov malo. Zato pač niso odnesli najboljših vtisov iz Doberdoba.

Po koncertu v dvorani se je petje nadaljevalo na prostem, kjer sta oba zbor odšla še vrsto drugih pesmi. Zbor iz Postojne je zapustil najlepši vtis pri občinstvu zaradi svojega petja in zaradi svoje sproščenosti. Upamo, da ga bomo še videli in slišali. Zvečer smo prijetni dan zaključili s prosto zabavo, kjer se je zbralo mlado in staro.

Kljub utrujenosti zvesti obiskovalci septembrskega slavja niso manjkali na zaključni prireditvi, ki je bila v ponedeljek ob 20.30 na odprtem prostoru in postavila venec tridnevne praznike. Organizatorji so povabili folklorno skupino »Djuro Djaković« iz Slavenskega Broda, ki se je 12. in 13. septembra udeležila mednarodnega folklornega tekmovanja v Gorici in odnesla zlato, srebrno in bronasto kolajno. Številno občinstvo je skupino nagradilo z burnim ploskanjem, saj so plesalci predvajali ples iz cele Jugoslavije. Spored je bil pester in bogat ter je trajal polni dve uri. Ob koncu sta napovedovalca dr. Maks Gergolet in Franka Ferletič izročila nastopajočim šopek rož v priznanje. Skupina, katero so spremljali predstavniki goriške »Pro Loco« je po večerji poskušala srečo pri loteriji. Sreča pa plesalcem ni bilo posebno naklonjena. Pršut je odnesel Miloš Devetta iz Poljan, na kolesu pa se je domov odpeljal Marcel Frandolič. Vesela družba je v prijaznem in prijetnem razpoloženju zapustila Doberdob skoraj ob eni po polnoči. Predsednik društva Roman

Laurenčič je ob zaključku pozdravil občinstvo in goste v upanju, da se bodo slična srečanja še ponovila. Društvo »Hrast« gre za to prireditve najlepše priznanje, saj vemo, da sta le dobra volja skromnega števila odbornikov ter simpatizerjev in občudovanja vredna požrtvovalnost in zaganjanje v kulturno napredne ljudi zmožna tako velike odgovornosti.

Katoliško prosvetno društvo »Hrast« se ob zaključku septembrskega slavja zahvaljuje vsem skupinam, ki so se odzvale in na prazniku nastopile ter nudile tri nepozabne dneve. Zahvaljuje se goriški »Pro Loco« ter skupini »S. Gorizia«, ki sta omogočila nastop folklorne skupine »Djuro Djaković«, vsem predstavnikom društev, javnim delavcem ter občinstvu, ki je z udeležbo izpričalo, da cenijo kulturni program, in dalo s tem društvu najlepše priznanje in vzpodbudo za nadaljnje delo. Upa tudi, da se nepriljetnosti, ki so se letos pojavile, ne bodo v prihodnosti ponovile.

Doberdobka

V ponedeljek, 28. septembra

V. STREŽNISKI SHOD NA STARI GORI

Ob 7.30 začetek pobiranja strežnikov po vaseh po vsakoletnem redu. Po možnosti naj prinesejo s sabo strežniške obleke ali naj bodo oblečeni kot »volčiči«. Ob 10. uri sv. maša s petjem in govorom. Po kosilu gremo v Krmin na igre (nogomet, odbojka). Povratek pred nočjo! Omogočimo otrokom veselje!

Prvenstvo slovenskih zborov na mednarodnem pevskem tekmovanju

V nedeljo zvečer se je z uspehom zaključilo deveto mednarodno tekmovanje pevskih zborov v Gorici, ki ga prireja zbor »C.A. Seghizzi«. V veliki telodavnici dvorani je več tisoč poslušalcev navdušeno sledilo izvajanjem številnih pevskih zborov iz osmih držav: Avstrije, Jugoslavije, Češkoslovaške, Bolgarije, Grčije, Poljske, Nemčije in Italije.

Posebno svečan je bil zaključni večer s podeljevanjem nagrad za folkloro in priložnostnimi govori. Goriški župan Martina in predsednik društva »Seghizzi« Cionni, sta v svojih besedah poudarila veliko važnost te mednarodne prireditve, ki predstavlja idealen most med narodi in plemenito sredstvo zbliznanja in spoznavanja ljudstev. Večer je prisostvoval tudi goriški nadškof msgr. Cocolin. V soboto zvečer pa je bilo nagrajevanje zborov za polifonijo s koncertom treh najboljših zborov v vsaki skupini (moški, ženski, mešani).

Naj tu navedemo zmagovite zborove za posamezne skupine v obeh kategorijah, polifonski in folklorni. V polifoniji so zasedli prva štiri mesta naslednji ženski ansambli: 1. Kammerchor Hausen, Nemčija; 2. Cantori di Assisi; 3. Rondinella, Padova; 4. Pevski zbor Jesenice. Med moškimi zbori: 1. Antonio Illersberg, Trst; 2. Cantori di Assisi; 3. Zbor Harfa, Varšava; 4. Männerchor Millstättersee, Avstrija.

Za mešane zborove je lestvica naslednja: 1. Georgi Kirkov, Sofija; 2. Kammerchor des Musikgymnasium, Dunaj; 3. Kammerchor Hausen; 4. Cantori di Assisi. Na tem mestu je Horodia Korinthoy iz Korinta, Grčija, šesto mesto pa si delita

Med poletnimi glasbenimi prireditvami zavzema festival v Stresi svoje značilno in zasluženo mesto. Stresa — prijazna stična točka med severno Italijo, Francijo in Švico na eni ter Nemčijo in Avstrijo na drugi strani — oplaja s svojo umetniško poslanico elitne muzikalnosti vso današnjo kulturno Evropo.

Tako so letošnje »Settimane musicali« spet potrdile že uveljavljeno slavo in nudile v svojem programu vrsto izbranih glasbenih poslastic od solistov mimo komornih ansamblov do velikih kompleksov vokalno-instrumentalnega značaja.

Posebno svečan je bil otvoritveni spored, ki je blestel v imenu Beethovovega genija. Sloviti dirigent Wolfgang Sawallisch je tedaj z orkestrom »Suisse Romande« iz Zeneve ter z mogočno zborovsko in solistično zasedbo predstavil Deveto simfonijo, Fantazijo za klavir, zbor in orkester, Violinski koncert v d-duru s solistom Nathanom Milsteinom ter Sedmo simfonijo.

Sledila je vrsta solističnih koncertov, na

katerih so nastopali pianisti Maurizio Pollini, Justus Frantz, Dino Ciani, Nelson Freire, Ursula Oppens, violinisti Henryk Szaryng in Roberto Forte, organist Fernando Tagliavini, kitarist Andrés Segovia, pevci-solisti Gundula Janowitz ter Elisa Beth Schwarzkopf. Med komornimi ansambli naj omenimo kvartet Juillard ter »Complesso strumentale italiano«. Ob koncu pa bo nastopil še orkester belgijske radiotelevizije iz Bruslja.

V dvorani Kongresne palače sem prisostvoval koncertu znanega orkestralnega ansambla iz Švice »Festival Strings« iz Lucerne. To je mali sodobni orkester, ki se predvsem posveča poustvarjanju baročne in klasične glasbe, zanima pa ga tudi glasbena produkcija sodobnih avtorjev. Ustanovili so ga leta 1955, ves čas ga vodi Rudolf Baumgartner. Udeležil se je že najrazličnejših glasbenih festivalov, posnel je vrsto plošč, ob njegovi strani so gostovali najbolj priznani solisti, kot Pablo Casals, David Ojstrah ali Jehudi Menuhin. Skupno šteje ves ansambel od godal do čembala trinajst članov. Naj omenim, da je med violinisti orkestra tudi Slovenec Primož Novšak.

Na svojem sporedu v Stresi je imel godalni ansambel iz Lucerne baročne oz. klasične avtorje. Začel je s češkim skladateljem Pavlom Josefom Vejvanovskim, čigar delo »Offertur ad duos choros« je sicer v originalu zborovskega značaja. Delo samo pa izraža vse prvine češkega baroka. Sledil je Georga Philippa Telemanna »Koncert za violo in orkester«, v katerem že lahko zasledimo vidne francoske vplive, ko prav ležerna barvitost nekoliko zakrije strogost nemške kontrapunktične šole. Zelo znan je Vivaldijev Koncert v h-molu iz zbirke »L'Estro armonico«, kjer je opaziti enakovredno vlogo različnih solističnih godal v odnosu do spremljajočega orkestra. V drugem delu koncerta pa je orkester iz Lucerne predstavil dela dveh klasičnikov: Franza Josefa Haydna ter W.A. Mozarta. Haydnov »Koncert za čelo v c-duru« razodeva že globoko skoraj romantično pevnost v glasbi »očeta simfonij«. V tem koncertu izven vsa Haydnova zavzetost za pravo vrednotenje instrumenta in njegovo avtonomno vlogo v sklopu celote. Večer je švicarski ansambel zaključil z Mozartovim »Divertimento v d-duru«, v katerem se je salzburški mojster poslužil vseh možnosti koncertne tehnike.

Zlasti je treba omeniti veliko pripravljeno ansambla, ki se mu sicer včasih pozna kaka neustaljenost v sestavi, nečuvno pa dosega velik nivo kot celota. Suverena je tudi dirigentska roka Rudolfa Baumgartnerja.

Širite »Katoliški glas«

Izvršni odbor Mladinske konzulte

Minuli teden se je sestala skupščina Mladinske konzulte v okviru tržaške občine ter iz svoje srede izvolila izvršni odbor, ki ga sestavlja devet članov iz vrst vseh političnih grupacij, tudi slovenskih. Člani izvršnega odbora za večinsko listo so: Claudio Derini, Pavel Decleva, Giorgio Berton, Igor Tuta (za slovenske demokratične organizacije), Neda Lacchi, Gabriella Lucchini; za manjšinsko listo pa so: Mario Diego, Giulio Ercolessi, Antonio Rodriguez.

drugo.

Zato je bila moja skrb, da najdem kje kaj koristnega, s čemer bi si mogel postaviti vsaj malo dvoranico.

Neki dan se pogovarjam telefonično z župnikom požgane dvorane, katerega so vsak čas prekinjali. Vprašam ga, kaj je temu vzrok, pa mi pove, da se oglašajo interesi, da bi kupili požgano dvorano. Pa mi takoj šine v glavo misel: To bi bilo pa nemara dobro tudi za Pompeo! Pa pravim: »Slišite, padre Ramón, jaz sem tudi kupec. Nikar ne prodajte drugemu, dokler jaz ne vidim. Ponudim vam 3.000 pesov.

Bilo je vredno nakupa in sklenil sem kupčijo. Za 1.000 pesov so mi naši možje vse podrli in les lepo uredili ter kar v Pompeo zapeljali. Bilo je sto uporabnih cinastih plošč ter čez 200 kv. m desk za tlak ter opaž in tramiči za ogrodje. Cel kamion je bilo vsega.

Ko sem bil že par mesecev v Pompeju, so se pa zavzeli naši slovenski pevci in rekli: »Postavimo dom.« Dve soboti, pa je bil pod streho. 7. avgusta smo ga blagoslovili.

Glasbeni dnevi v Stresi navadno lepo sovpadajo s sončnim okoljem jezerske »riviere« ob Lago Maggiore. Letošnje je sicer označevala že jesenska deževna sivina ob jezerskih nabrežjih. Ni pa ta zunanja sivina motila harmonije in ravnovesja ob estetskem uživanju glasbene lepote, ki nujno razžarijo tudi najtemnejše nebo s prameni neugasljive svetlobe.

Andrej Bratuž

Peti tabor zamejske mladine na Koroškem

Vsaki dve leti se mladina s Koroške, Tržaške in Goriške zbere na zamejskem taboru; letos je bil na Koroškem 5. in 6. septembra. Datum ni bil prav primeren, ker so komaj minili poletni meseci, pa tudi ker so bila v istih dneh predavanja v Dragi. Vendar smo fantje in dekleta z Goriškega sklenili, da se v čim večjem številu udeležimo tabora na Koroškem; in slo nas je res veliko. Polni lepih namenov smo se odpravili; mnogi niso še nikoli bili na Koroškem in so želeli bolje spoznati to deželo in njene ljudi; druge pa je zlasti zanimala tamkajšnja mladina, njene pobude ter nameni, ki jih imajo za bodočnost.

Lepe slovenske pesmi smo prepevali, ko smo se v avtobusu peljali po Rožni dolini proti Bilčovsu, ki je bil sedež letošnjega tabora; in najlepše smo zapeli, ko smo se ustavili pred Ogriso gostilno. Želeli smo na najbolj preprost način dokazati, kako ljubimo svojo pesem in z njo vse naše rojake. Koroški fantje in dekleta pa se za nas skoraj niso zmenili. Radovedno so nas nekateri gledali skozi okna, kot da se čudijo, da sploh še kdo po slovensko poje. Zdelo se nam je, da bi nas prijazno sprejeli samo, če bi iz našega avtobusa donele električne kitare in angleške pesmi. Kot da smo prišli med tuje, se nam je zdelo... in lepi vtisi o Koroški so plahneli.

Predavanje o plebiscitu, ki je gotovo prvi vzrok današnjih težav koroških Slovencev, smo samo mi poslušali; domača mladina pa je klepetala, se smejala in nestrpno čakala konca. Potem je bila namreč na sporedu zabava s plesom, katere glavni namen naj bi bil, da mladina iz zamestva naveže prijateljske stike; pa je bila ta zabava taka kot po raznih plesnih dvorinah slabše kategorije.

In tako smo že na predvečer petega tabora zamejske mladine spoznali, kaj se dogaja s Koroško. Prepričali smo se, da vsi veliko govorijo, izdajajo proglose in revije, samo da zakrijejo pomanjkanje idealov in volje do resnega dela. Vsa praznina pa se pokaže ob priliki takih velikih prireditev, ko vsa organizacija sloni na dveh ali treh osebah, ki vsega dela prav gotovo ne zmorejo. Prepričljiv dokaz za vse to je na pol prazna dvorana na zaključni popoldanski prireditvi, ko ni bilo nikjer videti mladine, ki se je prejšnji večer udeležila zabave s plesom...

Pri vseh teh ugotovitvah moramo priznati, da se nam koroški Slovenci smilijo. Prej kot ponemčevanje jih bo do propada privedla pretirana »naprednost«. Saj vsi vemo, kaj se danes v svetu skriva za izrazom »modernost«: dosti besed, lepa zunanost, zabava in užitek; prav nič pa požrtvovalnosti in resnosti.

In ko smo se odpeljali proti domu, ni bilo več slišati med nami koroške pesmi; od nje nam je ostala v ustih le... grenkoba.

Udeleženeč-akademik

To je bil skromni začetek tega, kar je pozneje postal San José de Pompeo. Božja previdnost mi je dala v roke gradivo, s katerim sem mogel začeti brez denarja. Dvoranica je postala kmalu donosna kot farni kino, tako da je iz malega rastle naprej.

Slovenski možje in fantje so pa bili tisti, ki so prvi zgrabili za delo. Gradbeni mojster je bil Franček Jager.

Ta dvorana je bila tudi začetek slovenskega kulturnega dela v Lanúsu, kajti dokler ni zrastle v vasi dom, se je vse vršilo v tej dvoranici. Pozneje je bil tam otroški vrtec. Leta 1962 je pa izginila, da je dala prostor novi cerkvi sv. Jožefa. Župnija Santa Julia je pa tudi kmalu po požaru začela graditi novo in pomembni fari primerno dvorano.

PRVI OBISK SKOFA DR. ROZMANA

V avgustu 1949 smo ga pričakali na letališču v Moronu. Srečen je bil, ko nas je opazil pri izstopanju. Pozdravil sem ga:

(Se bo nadaljevalo)

† Msgr. Janez Hladnik

94 V SLUŽBI
CERKVE IN NARODA
(SPOMINI)

Nace pa je dobil zaposlitev v petrolejski družbi »Diadema«. Postavil si je hišo v Lanusu in se leta 1952 poročil s Svetovito Miro. Je priložnostni pesnik in pisatelj. Po potrebi zloži kaj originalnega za lanuški oder, bodisi za pust, Silvestrovo ali sv. Miklavža. Ob potrebi je bil tudi moj električar.

Mirko Špacapan, moj svak, je bil rojen v Mirnu pri Gorici. Z Angelco se je spoznal med vojno.

Njegov brat je župnik v Podgori pri Gorici. Z njim je sestra Nežica. Tako dolgo sta Mirkota vabila, da se je slednjič odločil in odpotoval leta 1963 v Podgoro, da bi bil torej blizu svojcem in blizu slovenske zemlje. Vabila ga je pa tudi slovenska Gorica in slovenska pesem.

Za menoj je prišla tudi nečakinja Min-

ka Merlak, hči moje starejše sestre Antonije. Ona se je poročila z Nacetom Glinškom in živi tudi v Slovenski vasi. Pri njej in pri bratu Nacetu sem imel kotiček kakor v lastnem domu, kadar sem si tega zaželel.

NORISNICA V RAMOS MEJJI

Decembra 1948 smo najeli stari sanatorij »Los Pinos«. Prej je bil umobolnica. Dalj smo 2.500 pesov na mesec. 27 družin je dobilo prostor tam. Sprva je vse lepo šlo, toda lastnik je kmalu začel iskati komplikacij, ki so nastale najprej v obliki glob, ki sem jih moral plačevati v San Justu kot prvi formalni hišni najemnik. Potem ni hotel več sprejemati najemnine, tako da je prišlo do polletnega zastanka, nakar me je tožil, pa tako, da me je iskal po časopisih v uradnih oglasilih, namesto da bi meni naravnost sporočil svoje zahteve. Kje bom jaz videl tiste oglašaje! Prišlo je do pravde, ki me je stala 3.000 pesov. Toda nisem se dal ustrahovati. Postavil sem zahtevo, naj zniža najemnino. Prišlo je do nove pravde, ki smo jo nato poravnali. Pa je spet prišla tretja

pravda, ki je privedla do tega, da je gospodar meni zarubil tekoči račun. Pa sem jo srečno izvozil tudi to pot.

Cez 5.000 pesov me je stala ta igra. Žrtev z menoj je bil tudi Maček iz St. Jošta, ki je zbiral najemnino. Slabo so mu plačali tisti, ki so bili njegove požrtvovalnosti deležni.

DVORANA SVETE JULIJE

V njej se je začelo, kot sem že omenil, slovensko društveno delo 22. januarja 1948 z ustanovnim občnim zborom Društva Slovencev.

Prvi čas so bile vse prireditve tam, dokler ni čez dve leti pogorela. Ogenj je prizadel zlasti lesene dele in je bila dvorana uničena, toda mnogo pločevine ter lesa je ostalo uporabnega.

Ko sem imel jaz že vse predvideno, da se preselim v Pompeo, je bila seveda moja skrb, kako naj tam začnem. Tam je stala pač skromna kapela, dolga 13 m, široka pa pet metrov in pol. Treba je bilo zgraditi prostore zadaj, kjer naj bi bila soba za duhovnika, pisarna in še vse

**RADIO
TRST A**

Poročila: 7.15 (samo ob delavnikih), 8.15, 11.30 (samo ob delavnikih), 13.15, 14.15, 17.15 (samo ob delavnikih), 20.15 in 23.15.

Dejstva in mnenja: 14.15 (samo ob delavnikih).

Sport: (dnevno) ob 20.00 uri.

Sporod od 27. sept. do 3. okt. 1970

Nedelja: 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 11.15 Oddaja za najmlajše: E. Adamič »Čebelji krog«. Prvi del. Dramatizirana zgodba. 11.35 Ringaraja za naše malčke. 11.50 Vesele harmonike. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 15.30 J. Vošnjak »Lepa Vida«. Drama v petih dejanjih. 17.30 Revija zborovskega petja. 18.45 Bednarik »Pratika«. 20.30 Iz slovenske ljudske epike, priprav. Beličič. 20.45 Ansambel bratov Avsenik.

Ponedeljek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Trobentač Hirt. 12.10 Kalanova »Ponemek s poslušavkami«. 17.20 Za mlade poslušavce: Čar glasbenih umetnin. 21.00 Romani, ki so vplivali na zgodovino, priprav. B. Renner. 21.45 Slovenski solisti. Tenorist M. Gregorčič, pri klavirju Sivič.

Torek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.20 Za mlade poslušavce: Pošče za vas. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Humor v slovenski literaturi (14) »Zarko Petan«. 19.45 Zbor »Jakob Gallus Petelin« iz Celovca vodi Cigan. 20.35 Mascagni »Maske«, opera v treh dejanjih. V odmoru (21.30) Pertot »Pogled za kulise.

Sreda: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 R. Vodeb: Po sledovih nekdanjih kultur v Italiji (14) »V sencih nuragov«. 17.20 Za mlade poslušavce: Sodobne popevke. 17.35 Mladina in šport. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 19.10 Higiena in zdravje. 19.40 Prihujljene melodije. 20.35 Simfonični koncert. 21.25 Za vašo knjižno polico.

Četrtek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 12.10 F. Antonini: Otroške sanje in njihov pomen (9) »Diagnoza in psihološka terapija«. 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst. 17.35 Na počitnice. 17.55 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Simfonična glasba deželnih avtorjev. 19.10 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. 20.35 L. Vukmirovič »Kradljivci časa«. Radijska igra.

Petek: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 17.20 Za mlade poslušavce: Glasbeni mojstri. 19.45 »Beri, beri rožmarin zeleni«. 20.50 Koncert operne glasbe.

Sobota: 11.35 Sopek slovenskih pesmi. 11.50 Veseli motivi. 12.10 L. Businco: O človeški prehrani (1) »Naša živila«. 15.55 »Varna pot«, oddaja o prometni vzgoji. 16.45 Pravljičje in pripovedke naše dežele. 17.20 Za mlade poslušavce: Od šolskega nastopa do koncerta. 17.35 Ščepce pozizije. 17.55 Moj prosti čas. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Moški vokalni kvintet vodi Mamolo. 19.10 Družinski obzorik. 20.35 Teden v Italiji. 20.50 V Stritarjevem salonu: M. Mahnič. Stritar: »Prešernov god v Eliziju«. Radijski oder.

DAROVI

Za cerkev v Stojakovem: Apostolstvo sv. Cirila in Metoda v Trstu 29.000 lir.

Za Alojzijevišče: N. N. v spomin na pok. Vidmarjevo mam 10.000 lir.

Za misijone: N. N. v spomin pok. g. Jožka Stante 2.000 lir.

Za misijonarja Ivana Stanto: K. I. 10.000 lir.

Vsem plemenitim darovalcem Bog povrni, rajnim pa daj večni pokoj!

OGLESI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 70, osmrtnice L 100, več 8% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Izdaja Katoliško tiskovno društvo

ZAHVALA

Globoko ganjeni nad dokazi sočutja ob smrti našega dragoga

Antona Ussaia

se iskreno zahvaljujemo. Posebna zahvala še zdravnikom in osebju splošne bolnišnice, občinski upravi in vsem, ki so dragoga pokojnika spremlili na njegovi zadnji poti.

Družina in sorodniki

Gorica, Rupa, Ljubno na Gorenjskem, Sacile, 21. septembra 1970

Slovenski župan v nabrežinski občini

V ponedeljek je nabrežinski občinski svet izvolil nov odbor in župana. Med večinskimi strankami KD, SSL in PSI so sklenili sporazum, po katerem bo imela Skupna slovenska lista župana ter enega namestnika, krščanski demokrati tri odbornike in enega namestnika ter socialisti enega odbornika. Za župana je bil izvoljen dr. Drago Legiša, namestnik iz vrst SSL je Antek Terčon. Ostali odborniki so Frisolin, Zandomeni in Colomban ter namestnik Clona, vsi od KD, ter socialisti Caldi.

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Udeleženka

Ustanovitev slov. strokovne šole

Po večletnih prizadevanjih, zahtevah, protestih na eni ter številnih obljubah in zagotovilih na drugi strani se je italijanska vlada v Rimu končno le zganila ter naročila prosvetnemu ministrstvu, naj pri italijanskem strokovnem zavodu v Trstu odpre s šolskim letom 1970-71 dve sekciji (za orodne mehanike in šivilje), namenjeni slovenskim učencem. To naj bi bil začetek slovenske strokovne šole v Trstu, katero Slovenci zahtevamo že najmanj pet let. V veliko škodo naše mladine so pristojne oblasti dolgo in predolgo odlašale z odprtjem takšne šole, tako da je na stotine naših fantov in deklet šlo v praktične poklice brez ustrezne strokovne izobrazbe. Tudi letošnjih možnih kandidatov je bilo lepo število, toda zaradi negotovosti s slovensko strokovno šolo so se vpisali v druge šole in manj pomembne tečaje, tako da bo treba res napeti vse sile, da se sedaj vpišejo na novo ustanovljeno strokovno šolo za Slovence. Vpisovanje je že v teku od 18. septembra v dopoldanski urah v tajništvu srednje šole »Ivan Cankar« pri Sv. Jakobu, kjer bo začasni sedež nove šole. Praktični pouk bo pa v učilnicah sorodnega italijanskega tehničnega zavoda v ulici Lazzaretto Vecchio.

Slovenska javnost je z zadovoljstvom sprejela novico o ustanovitvi strokovne šole, moti jo pa, da je do tega prišlo tako pozno, saj manjka nekaj več kot deset dni do pričetka pouka. Zaradi tega odziv dijakov ne bo tak kot bi bil, če bi se vpisovanje pričelo vsaj pred enim mesecem. Poleg tega obstaja tudi problem ustreznih učnih moči, ki so se usmerile medtem že na druge šole, tako da bo brez dvoma nekaj težav tudi v tem pogledu.

Slovenska javnost tudi obžaluje, da nova šola ni še samostojna, ampak priključena sorodni italijanski šoli. Solske oblasti zagotavljajo, da bo v teku nekaj let lahko

postala samostojna, in sicer ko bo imela vse tri razrede.

Razstava kita »Goljat« na trgu Unità

Na Velikem trgu v Trstu bo do konca tega tedna razstavljen velikanski kit, v čigar truplu je urejena didaktična razstava, katero si občinstvo lahko ogleda. Kit je dolg 22 metrov in tehtal 68 ton. Ujeli se ga v Severnem morju ter ga uredili v potujočo razstavo, ki vzbuja zanimanje otrok in tudi odraslih. Pokroviteljstvo in organizacijo nad tem zanimivim podjetjem ima italijanski Rdeči križ, ki s posebno potujočo ambulanto sprejema velikodušne krvodajalce. Tudi vstopnina za ogled kita gre v korist Rdečega križa.

Zahteva po sklicanju občinskega sveta v Dolini

Na prvi seji novega občinskega sveta dne 12. avgusta je župan Dušan Lovriha sporočil novico o znanem poizvedovanju policistov o politični usmerjenosti nekaterih občanov ter v zvezi s tem zagotovil, da bo občinski svet imel kmalu možnost soglasno obsoditi omenjeno dejanje. Zanašajoč se na to zagotovilo, so svetovalci Slovenske skupnosti pričakovali sklicanje sveta, ne pa očitek, da nočejo obsoditi vmešavanja policije.

Zaradi tega so svetovalci Slovenske skupnosti poslali županu pismo s sledečo vsebino:

Glede na dejstvo, da je že lep čas potekel od umestitve novega občinskega sveta in odbora in da so nekateri pereči problemi, ki živo zadevajo tukajšnje prebivalstvo in Slovence še posebej, neodložljivi, podpisani svetovalci (Zulian Bernard, Petaros Glavko, Zobec Emil, Tul Alojz) zahtevajo, da se čimprej skliče občinski svet, ki naj izglasuje: protest proti nedopustnemu policijskemu poizvedovanju o politični pripadnosti mladeničev, ki se želijo zaposliti pri Grandi Motori, in proti vsem pritiskom veka kapitalističnih krogov, ki se takih in drugih sredstev poslužujejo v škodo naših ljudi in občanov sploh.

Podpisani odločno protestiramo proti omenjeni diskriminaciji, vendar smatramo, da je v tem trenutku nujno potreben predvsem enoten protest v okviru občinskega sveta, če hočemo, da bo tudi čim bolj učinkovit.

Novo liturgične knjige

V Ljubljani so dotiskali dve novi liturgični knjigi in sicer obrednik za poroke in obrednik za pogrebe. Obe knjigi sta večjega formata in zelo lepo vezani. Ne vemo, ali je za pogrebe izdana tudi knjiga v manjšem formatu. To bi bilo tudi potrebno, saj je nerodno hoditi z veliko knjigo v roki.

O novih obredih za poroke in za pogrebe smo že poročali. Sedaj, ko imamo ta obrednika tudi v slovenskem prevodu, jih bo mogoče povsod uporabljati. Povejmo v zvezi s tem, da so novi obredi bogatejši na lepoti in na branju božje besede. Cerkev je nove obrede proučila tako, da so nekako branje in poslušanje svetega pisma, istočasno pa tudi skupna molitev. Če verniki pri obredih res sodelujejo, so dosti lepši kot prej. Če pa te skupne molitve in sodelovanja ne bo, bomo tam, kjer smo bili doslej. Potrebno bo zato, da se verniki naučijo ne samo prisostvovati obredom, temveč pri njih tudi odgovarjati. To velja posebno za pogrebe.

Štirinajsta župnija v Gorici

V teh dneh je naše mesto dobilo svojo štirinajsto župnijo, ki obsega obširno področje mesta okrog cerkve sv. Justa, ki bo sedaj župna cerkev.

Cerkev sv. Justa je posvetil nadškof Sedej 23. junija 1923. V zadnji vojni je bila močno poškodovana, nato prenovljena in nanovo posvečena po škofu Margottiju 24. januarja 1948. Za župnika je bil imenovan don Romano Valle, ki se je rodil v Gorici leta 1921. Bil je najprej kaplan v Trzihu, potem župnik cerkve Srca Jezusovega, sedaj pa prevzame novo ustanovljeno župnijo.

Navdušenje množic nad karabinjersko konjenico

Nedelja 20. septembra je bila v Gorici in okolici zelo razgibana. Lahko so si Goričani izbirali zabave po mili volji. Več kot polovica Goričanov, saj računajo, da jih je bilo 30.000, je odšlo na goriško letališče, kjer so se v drznih in krasnih igrah izkazali karabinjerji IV. regimenta na konjih. Najprej so karabinjerji na konjih s fanfarami in bobni otvorili izvajanje konjenice in jo tudi ves čas spremljali. Bila je res veličastna igra ali »carosello«, ki so jo izvajali konji pod vodstvom svojih jezdecev. Pogled na pisane uniforme, na množico, ki je v soncu vztrajala na svojih mestih okrog lesene ograje, je bil res veličasten. Igra je sledila igri, sedaj v počasnih in umerjenih skokih, zdaj spet v diru in križanju do končne najlepše slike, ki je simulirala naskok konjenice z naperjenimi sabljami. Drveli so proti ognju, ki se je kmalu nato spremenil v barvast dim italijanske trobojnice.

Števerjan

Nove ceste. V sredo, 16. t. m. sta bili na pokrajinski upravi v Gorici oddani na dražbi dve števerjanski cesti in sicer cesta Dvor-Trg pred cerkvi-oslavka cesta ter cesta po Sčednem. Prva predvideva 13 milijonov stroškov, druga pa 33 milijonov. Dela je prevzelo podjetje Calcisono iz Zagraja, ki je ponudilo popust v višini 1,1%. Ob oddaji del so bili prisotni deželni in provincialni funkcionarji, podjetnik Postir, ki je dela prevzel, ter zastopnik števerjanske občine odbornik Ciril Terpin. V števerjanu so torej od obljub začeli prehajati k dejanjem.

Ekumensko potovanje v Bosno in Dalmacijo

Drugo ekumensko potovanje se je letos vršilo od 14. do 19. septembra. Udeležilo se ga je 45 potnikov in vsi so bili s tem romanjem preko Bosne in Dalmacije zelo zadovoljni. Obiskali smo Banjaluko, Sarajevo in Mostar ter se preko dalmatinske obale vrnili domov. Glavni cilj potovanja je bilo vedno tesnejše spoznavanje vzhod-

Občni zbor prosvetnega društva

Ob številni udeležbi članov in prijateljev se je vršil v torek, 22. septembra v mali dvorani župnijskega doma redni občni zbor prosvetnega društva »Standrež«.

Predsednik društva je najprej pozdravil vse navzoče, nato pa je povedal nekaj uvodnih misli. Med drugim je dejal, da je društvo v prejšnjih letih organiziralo skupno z drugimi štandreškimi društvi poletni praznik špargljev. Tako sodelovanje se je pokazalo za koristno in konstruktivno ne samo za Standrež, temveč je imelo pozitiven odmev tudi v širših krogih slovenske skupnosti. Na žalost letos ni prišlo do takega sodelovanja. Razveseljivo je dejstvo, da je v zadnjih letih postala mladina zanesljiva sila kulturnega udejstvovanja. Svežina in novost idej mladim nam je porok, da se bo tudi v bodoče tako delo nadaljevalo po krepko začrtanih smernicah. Nočemo pri tem postaviti starejših v zaslužen pokoj, ampak njih delo in njih večletna izkušnja naj stojita mladi generaciji ob strani, kajti samo skupno delovanje bo uspešno za vsa štandreška vas.

Sledilo je tajniško poročilo, ki je prisotne seznanilo z dosedanjim društvenim delom. Od zadnjega občnega zbora, to je od 19. septembra 1969 je bilo v župnijski dvorani v Standrežu kar 9 dramskih nastopov, 4 kulturni večeri, razni nastopi folklornih skupin in pevskih zborov, trije družabni večeri ter štiri druge predstave. Odbor je imel šest rednih sej. Dramski

odsek prosvetnega društva »Standrež« je v tej sezoni šestkrat gostoval v drugih dvoranah, in sicer na Goriškem, Tržaškem in Koroškem. Tudi mladinski in cerkveni mečani pevski zbor sta večkrat gostovala na drugih odrih. Poleti je društvo priredilo nekaj izletov.

Ze več časa se je čutilo potrebo po kakem vaškem vestniku, ki naj bi bil glasnik in poročevalec vaškega življenja in delovanja. Zato je uredniški odbor v januarju letos izdal prvo številko »Standreškega zvonca«. List izhaja mesečno in ga dobivajo vsi vaščani brezplačno.

Po poročilu blagajnika in nadzornega odbora so sledile volitve novega odbora, ki je takole sestavljen: Brajnik Dušan, Budal Bruno, Mučič Jordan, Nanut Joana, Paulin Damijan, Paulin Igor, Pavletič Jožef, Krpan Lucijan, Zavadlav Anastazija, Zavadlav Majda in Zavadlav Milenka. Novi odbor bo imel v kratkem sejo, na kateri si bo porazdelil delovna mesta. Prejšnji odbor je bil sestavljen iz šestih članov. Zaradi obsežnega delovanja društva so bili prisotni mnenja, da se mora odbor razširiti na enajst članov.

V nadzorništvo sta bila potrjena Emil Cingerli in Breščak Marijan, razsodišče pa sestavljajo Češcut Ivo, Marušič Pavel in Tabaj Božidar.

Med slučajnostmi je bilo govora o delovanju društva v novi sezoni, v kateri se bo posvetilo veliko pozornosti zlasti mladini.